

18. APR. 1924

III. évfolyam.

Satu-Mare Szatmár.

15. szám.

Cimbora

GYERMEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

1924
április
13

Ósavar
1923

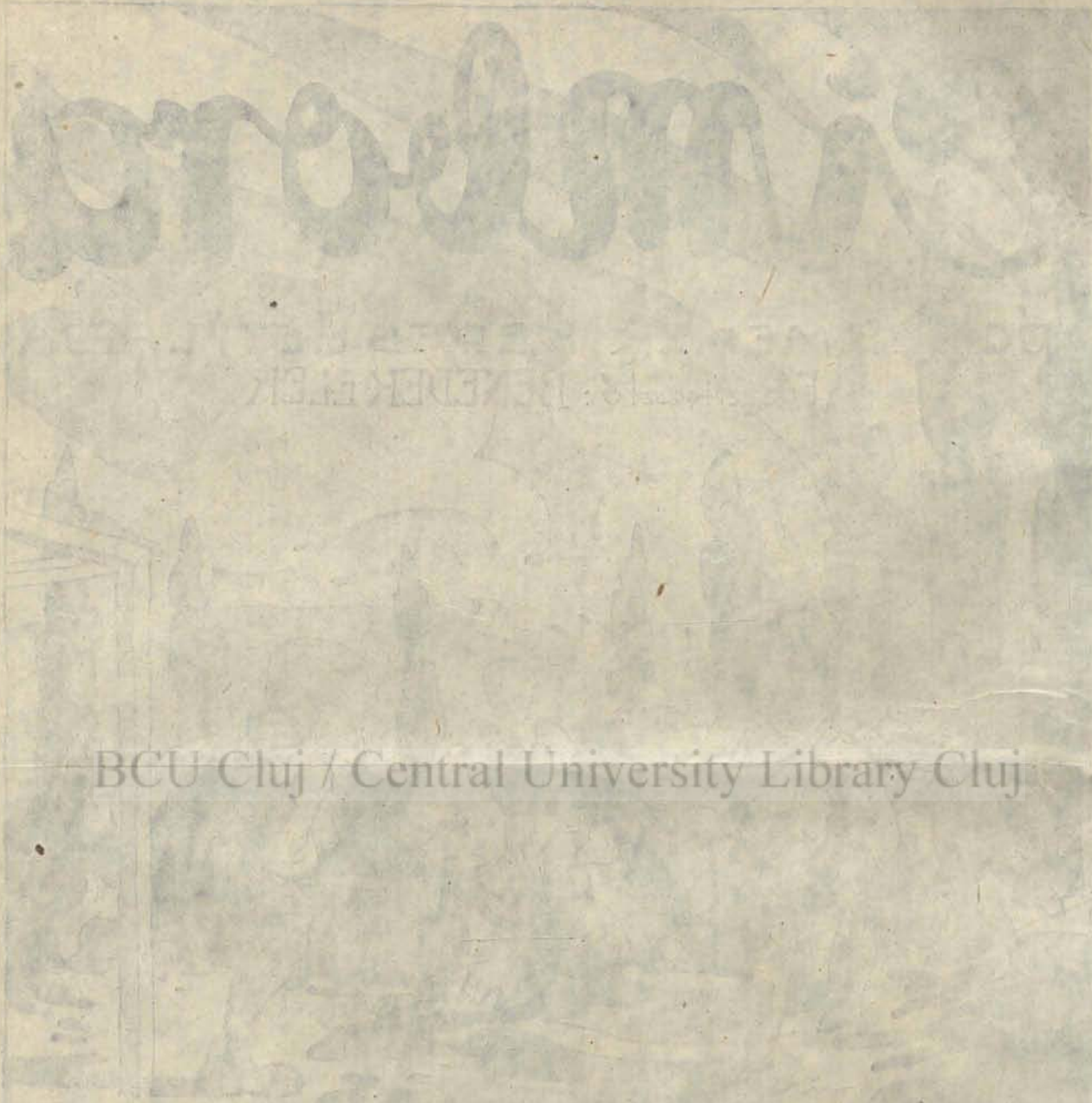
Ára Romániában 6 L, Csehszlovákiában 2 cK, Jugoszláviában 4 dir.

1911

1911

1911

1911

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1954
 aprilis
 13

1954
 aprilis
 13

1954

CIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

[NAGYPÓ ÉS UNOKÁJA SZÁNTANAK.]

FÁK.

Irta: DROSNYÁK JÁNOS.

Egyszer egy vén fát hol kivágták,
Helyben palánknak megcsinálták,
Smit mint fa már rég meg nem tehetett :
A mellette nőtt kicsi fákra
— Hej gonosz, irigy vén palánkja ! —
Megtint csak árnyékot vetett.

Am, híjján bár a sugaraknak,
Hogy azok mégis lábra kapnak,
Igy reng a gonosz mostoha :
»Fiaim, hogyan szeretnétek,
A szélől is mióta védlek,
Nem háláljátok meg soha !«

De kárbavész a sanda ének,
A fák még jól emlékezének . . .
S ahogy egyre nagyobbak lettek
— Biz mit se hallva, mit se látva —
A napot esdő vén palánkra
Ők is csak — árnyékot vetettek . . .

Óh Istenem, fák, ifjak, vének,
Mintha csak emberek lennétek,
Gonoszságtoknak nincs határa,
Csak hazugságra áll a szátok,
S mindig, mindig azt tapossátok,
Ki ugysis gyenge, ugysis árva !

(Arad).

Emlékezzünk régiekről.

— Elek nagyapó krónikás könyvéből. —

Szent István király.

A tizedik század vége táján, Géza vezér halála után a keresztény vallás el volt ugyan terjedve az egész országban, de még igazi gyökere nem volt a magyar nép lelkében. A magyar, ha fel is vette az új hitet, lelkében még a pogány hitet vallotta. Szívesebben hallgatta az idegen papok érthetetlen vagy kevéssé érthető beszédjeinél az öregek regélését a hon-szerző Árpádról s a hét vezerről, akik « visszavették » Atilla földjét; kürtös Lehelről, aki kürtjével agyonütötte a német császárt s ezzel, a pogány hit szerint szolgájává tette a másvilágon; Botondról, a köpcös természetű, széles vállu, nagyerejű Botondról, aki bárdjával nagy léket ütött a görög császár kapuján s csuffá tette a hetvenkedő görög óriást.

Gézának szemére vetették a papok, hogy nem igaz keresztény, mire ő azt válaszolta: « elég gazdag vagyok, hogy két Istennek is áldozzak. » De ha nem volt igaz keresztény, annál nagyobb az érdeme, hogy mégis uttörője lett a keresztény hitnek, mihelyt látta, hogy országának s népének érdeke az új hit elfogadása. Fia Vajk, aki a keresztységben István nevet kapott, már a keresztény vallásban nevelődött. Megtanult írni, olvasni, ami akkoriban még fejedelmi családokban is szokatlan volt, sőt megtanult latinul is. Az ő ifjusága bölcsen oszlott meg a tanulás, a lelki művelődés s a kardforgatás, lovaglás és vadászat nemes élvei között.

A 997-ik évben lépett apja örökébe István. A nép egy nagy tömege még külsőleg sem vette föl a keresztény hitet. Sőt a nép e része fel is lázadt István ellen, az új hit miatt. Mivel hogy az ország érdeke volt a keresztény hitre térés, István kénytelen volt a saját népe ellen harcba szállani. A lázadást, melynek Kupa volt a vezére, leverte s a vallásos lelkű István a

győzelem örömeire monostort építtetett a pannonhalmi hegyen.

A lázadás leverése után Istvánnak az volt első gondja, hogy Magyarországot hivatalosan is beillesse a keresztény államok sorába. Felvette a királyi címet, Esztergomot, szülővárosát, érseki székhellyé tette s ezenkívül több püspökséget, kolostort és plébániát alapított. Kimutván nagy buzgóságát, II. Szilveszter pápa készséggel adott Istvánnak felhatalmazást a magyar egyház szervezésére, sőt még koronát is küldött neki. Am ezért a koronáért nem kellett feláldozni az ország függetlenségét. A korona elfogadásával István a pápának csupán egyházi ügyekben való szellemi felsőbbbségét ismert el, de az ő királyi hatalma, országa függetlensége hajszályit sem változott. Az ezredik esztendő augusztus 15-ike az a nevezetes nap, melyen az esztergomi érsek nagy ünnepek között István fejére tette a koronát. Ezzel Magyarország belépett a keresztény államok közé. Keresztény orszaggá lett anélkül, hogy királya függésbe került volna idegen országok koronás uralkodóival szemben.

Kétszeresen korszakalkotó István uralkodása: szilárd alapjait vetette meg a keresztény egyháznak s ezzel biztosított a magyar nép megmaradását a keresztény népek tengerében; s ugyanakkor igazi hazája lett a népnek a föld, mely kenyeret adott a munkás kéznek. Az ő uralkodása idején kedvelte meg az eddig nagyobbára nomád életet élő magyarság a mezei munkát. Ő vetette meg alapját a mai vármegyének, mely intézmény később oly megbecsülhetetlen szolgálatokat tett az ország meg-megtámadott függetlenségének. A személy- és vagyonbiztonság, a tiszta erkölcsi élet meggyökeredzésére bölcs törvényeket szerzett és azokat szigorúan, pártatlanul végre is hajtotta. Idegen kéz-

művesek, iparosok, kereskedők bátorsággal vándoroltak be Magyarországra s lassanként magyarokká lettek.

A maga korának egyik legműveltebb embere volt István: tanuskodik erről egyetlen fia, a kora ifjúságában elhunyt Imre számára írott könyve. Ez a könyv nemcsak azért nevezetes, mert bölcs intelmekkel szolgál Magyarország leendő királyának, de azért is, mert igazi tükröztet István király tiszta, nemes lelkének, fenkölt szellemének, példászerű életének. Az ő lelke fényes példaképe volt annak, milyennek kell lenni az igaz kereszténynek. Szent meggyőződése volt, hogy Árpád magyarja csak úgy maradhat fenn a keresztény népek tengerében, ha őszinte lélekkel követi a keresztény vallás tanításait s elsősorban erre inti fiát is. Szívére köti a keresztény egyház védelmét és tiszteletét; tiszteletre inti a főpapok iránt. Ajánlja, hogy a főurakat atyáinak, a katonákat testvéreinek tartsa. Az igazságszolgáltatásban legyen türelmes és irgalmas. Nevezetes a könyv e mondása: «Az egynyelvű és szokásu ország gyöngye és törékeny» s mindjárt meg is magyarázza szavait, mondván: «Különböző országokból és részekből érkezvén a jövevények, különböző nyelveket, szokásokat, különböző okulásra szolgáló példákat és fegyvereket hoznak magukkal. Ezek mind ékítik és hatalmassá teszik a királyi udvart és megijeszítik a gögös külföldieket.» Ezek a «jövevények» különböző iparokat űző mester-

emberek, kereskedők és harcosok valának: abban az időben szükséges munkálói az ország erősödésének, a királyi hatalom emelésének.

Az 1038-ik esztendő augusztus 15-én halt meg István király. Az egész ország gyászba borult a nagy, szentéletű király halálának hírére. A nép rengeteg tömege hullámozott Székesfehérvárra, megadni királyának a végső tisztességet.

Dicsőséges utódja, Szent László 1083-ban szentté avattatá. A drága tetemekből szent ereklyeként maradt fenn a nagy király jobb keze: a «szent jobb», melyet az ország fővárosában őriz a kegyelet. A vallásos lelkű magyar nép ezrei hullámozanak minden esztendőben, Szent István napján, az ország szívébe, ájtatos körmenetben hordozván meg a «dicsőséges szent jobb kezét». S ha beborul a magyar ég hozzá könyörög segedelemért milliók szíve:

Tekints, István király
Szomorú hazádra,
Fordítsd szemeidet
Régi országodra!

Óhozzá könyörög, kinek életében «virágos kert» vala Magyarország, halála után «holt-eleven ág». Akinek sírjához zarándokolt a régi magyar, hogy közbenjárását kérje Istennél; s akinek szent jobbához zarándokol a mai vallásos lelkű magyar és ott enyhülést talál. Valóban ez a szent jobbkéz «drága kincse népünknek, nagy öröme szívünknek.»

(Kisbaczon.)

Babonás Eliza

— Irta BALOGHNÉ, MOLNÁR MÁRIA —

Kócoshajú, ványadt tizesztendő leányka volt Eliza, amikor eltemették az édesanyját. Ott laktak Dobolyban, közel a temetőhöz. A házmögötti kiskert öreg szilvafái, ha nagyon kinyújtották volna karjaikat, elérhetnék volna a temető apró fakeresztjeit. Nem költözött hát messzire, a fehérfalú házikó asszonya, mégis rettenetes árvaság szakadt a házra. Eppen pityóka kapálás ideje volt. Eliza apja egész nap a mezőn görnyedezett, odahaza meg a parányi udvart felverte a burján, a sovány malacok éhesen vietoztak s éhesen, szomoruan lézengett a kócos, beteges árva is.

— Nem mehet így tovább, sóhajtozott Eliza apja s egy szépséges vasárnap reggel töpörödött anyóka poroszkált be vele a kiskapun. Elhozta magához Linka mámit, a szomszéd faluban lakó, öreg nénjét.

Eliza tehát nem volt többé magában. Linka mámi megfésülte borzas haját, megfejté a tehenet, ellátta a malacokat s azután a kicsiszéken guggolva, végeszakadatlanul foltozgatta fakó rokolyáit. Így ment ez napról-napra két hosszú esztendőn keresztül s közben teletömté Eliza hiszékeny kis fejét babonás történeteivel.

A rémes mesék hatása alatt a saját árnyékától is megrémülő gyermek lett Elizából. Szeles időben a viláért sem mert volna kimenni a házmögötti szilvásba, mert Linka mámi szerint a fák között lengedező szél a temető lakóinak sóhajtozása. Ha vörös macska szaladt át az udvaron, Linka mámi szerint, rosszlelek járt a ház körül s balkézbe fogott seprűvel kellett el-söpörni a macska utját. Ha a kutyák vonítottak a faluban, Linka mámi szerint tűz üt ki nemso-kára, hacsak háromszor keresztet nem öntenek állott vízből a levegőbe.

— A sárgaszemű fekete macskától óvakodj, Eliza, megront a szemével, ha a szemedbe tekint, szokta mondogatni az örökké remegő leánykának. Ha a tűz a kályhaajtóban hangosan dorombolt, Linka mámi kinyitotta a tűzhelyajtáját s háromszor beköpdösött a zizegő lángra s háromszor mormogott be varázserejű szokat feléje, hogy a szomszédba űzze a rosszlelmet, amely, ő szerinte, haragot hoz a házba, hacsak idejekorán észre nem veszik jövetelét. Este meg nem engedte volna, hogy valaki vizet öntsön ki az udvarra a konyhaajtón, mert akkor leönti az ember a ház előtt állingáló halottakat.

Ezer ilyen ostobasággal tette keserűvé Linka mámi Éliza életét. Egyszer össze-vissza forrázta kezeit a rémüldöző leányka, mert amint egy forró vízzel telt edényt akart a tűzhelyről levenni, ugytalálta, hogy szokatlanul nagyot pattant a tűzön senyvedő tuskó. Máskor meg majd kezét, lábát törte, úgy zuhant le fejvesztett menekülése közben a csűr padlásáról, ahol a szomszédék cirmosa őrizte négy parányi fiackáját a szénában. A cirmos bizalmas nyávogással fogadta Elizát, akitől sokszor kapott tejbe mártott kenyéret. Éliza azonban a sárgaszemű fekete macskát képzelte oda s fejtvesztve rohant a rém elől. Egyszer azonban egyik szeptemberi estén, amikor az istállóban egyedül volt és fejte a Borcsát, nagyot lobbant az ajtóféltre akasztott petróleum lámpa s utánna furcsa sóhajtás hallatszott az istálló sötét háttéréből. Igaz, hogy csak a csöpp Sári borjú szuszogása volt, aki belefurta fejét a jószagu szénába, de Elizának Linka mámi oktatása jutott eszébe, hogy lidércek sóhajtoznak az istállóban és azok lobogtatják a lámpa lángját is.

— Minden jólélek dicsérje az Urat, suttogetta elfehérült ajakkal s keresztet vetve magára kiviharzott a rettenetes helyről. Utjában feldöntötte a nagy sétár habos tejet s leütötte az ajtófélről a petróleum lámpát. A lámpa lángja szerencsésen a tejpocsolyába fulladt ugyan, de Éliza apja mégis csak megelégette a sok rémüldözést és elhatározta, hogy szolgálni küldi Elizát a városba, ahol kiverik fejéből Linka mámi lehetetlen babonáit. Így került Éliza Szentgyörgyre a szelid és jóléki Pálsándor néni keze alá. Egy délután pótkávéért küldte a néni Elizát a boltba. Már akkor jól benntjárt az idő az őszben. Éles, szurós eső vont fátylat az utcára. Nem is igen látszott a hegyoldali városból komoran a felhőbe fúródó öreg torony, csupán az óraütés rezgett át szintelenül a levegőn. Négyet ütött. Éppen akkor lépett ki Számi bácsi csendes boltajtáján Éliza s megállt a felső lépcsőfokon. Rózsaszínű szőtt rokolyáját fejére borította s indulás előtt szétnézett a siralmas őszi ködben busuló utcákon. Pillanatra megakadt szeme a hegyoldalon szétszórta temetőn s fűzetlen cipőivel riadtan lépett bele a hideg pocsolyába. A temető homálybavesző sirjai közé fehér foszlányokat eresztett alá a felhő és Éliza sirból kikelt szellemeknek nézte. Megindult gyorsan, vállaköré huzott fejjel, világért sem nézett volna vissza, pedig lépésről-lépésre jobban foglyul ejtette a rémület. Már egészen háta mögött képzelte a lengő szellemeket, amikor az Erege-utca sarkáról lompos, kóbor kutya fordult ki és három lábán sántikálva haladt a Templom-utca felé.

— Szentséges Atyám, a háromlábú figura, állott el Éliza lélegzete az ijedségtől. Hát még amikor a lompos rém éppen Pálsándor néni kapuja előtt állott meg s telepedett le a kapu szárazon maradt aljába. Éliza megállt. Össze-

szorította mellén a fejére borított rokolyát s vacogó rémülettel nézett szét a kihalt utcán. Jó messzire tőle az öreg Vánca akkor nyitotta ki csikorgós nagykapuját s karjával köröket írva a levegőbe, csalta maga után szekerét húzó ökreit. A Szépmezőre ment az öreg cukkerért s karjával lomhán körözve, egyre távolodott Elizától. Az utcára hangtalan csend borult. Sehol egy lélek s a kántorék kertjében a nagy fenyőfák olyan kísértetiesen sóhajtoztak.

— Jaj, édes, jó Istenem, ne hagyj el, fo-házkodott fel meggyőforten s szemével lopva tekintett az ég felé. Ott azonban újabb borzalmat pillantott meg. Nagy, fekete felhő gomolygott feléje s valahonnan, irdatlan messzeségből a lenyugodott nap visszasütő sugarai vörösre festették tarajait.

— A Garabonciás diák nyargal azon végig a világ felett, suttogetta magában s szaladt volna előle a világ végére is, de a háromlábú figura nem mozdult előle, hátamegett pedig a homályos temető felhőrongyai ijesztették. Ált dermedten a hideg őszi pocsolyában s meztelen lábszárai libabőrössé lettek a borzongástól.

Odahaza pedig a Néni mit sem sejtve, vagdalta tovább a főköt a hideg sütő konyhában és marékkal hányta az üstbe főni a disznók számára. A nyers nyírfaágak sirva pislákolnak a katlanban, keserű füsttel töltve meg az alacsony konyhát. A néni éppen könnyet töröli ki köténye sarkával vörösre csipett szeméből, amikor eszébe jutott Éliza.

— Nete-ne, hová lett az a ribanc leányka!? Egyszeribe kiszólt a konyha ajtón férjének, aki csutkára kapott, söprűvel hajkurászta a majorságot a tyukól felé. Abba is hagyta rögtön s kitopogott a kapuba. A háromlábú figura (Jézus, Mária!) fölálló s alázatos lapulással csúszott lába elé. Bozontos farkát meg meg csóválta, nagyokat ugrott kurta vakkantással, majd beiramolt a nyitva hagyott kapun. Éliza nagyra-meresztett szemmel bámulta a csudát, a bácsi pedig szélesre mosolyodott arccal ütögette két tenyerével combjait. Egyszer aztán meglátta a sóbálványként álló Elizát s reá ripakodott.

— Gyere Éliza, hol ültél annyit, a macska rugjon meg! A Maros hamarabb haza ére, pedig ő Angyalasról jött. Onnat a! Odaajándékoztam a rektor urnak a mult héten. S azzal befordult hű kutyája után a kapun.

— Éliza is haza ért végre. Összeszorított ajakkal hallgatta a néni zsörtölődését, nem válaszolt reá semmit.

— Este aztán dideregve huzta fejére a nagy piros csergét s nagyokat tüsszentve aludt el. Fáradt, mély álomban feküdt órákon át, egyszerre aztán mintha harangszót hallott volna. Feszülten kezdett figyelni, azt gondolta, tűz ütött ki valamerre, azért verik félre a harangokat. De azután megnyugodott, mert rájött, hogy Sári borjú kolompol az ajtó előtt. Csak azon csudálkozott kissé, hogy került Dobolyból Szentgyörgyre a

Sári? Ezen sem tűnődött soká, mert nyílt az ajtó és meghalt édesanyja jött be rajta s a kezében hozott sétár tejet szűrni kezdte a ládán. Egy macska is dorombolt valahol a konyhában, majd felugrott a ládára, a lecsöpögött tejet nyalogatni. Sárgaszemű fekete macska volt, de Eliza szólt az édesanyjának, hogy fél a macska szemétől s az szó nélkül bekötötte Eliza kendőjével az állat szemét. A bekötött fejű feketeség éles, ijesztő nyávogásra gyujtott, mire a délután látott fehér lompos háromlábú figura előkerült valahonnan s zavarta a konyhában ide-oda a bekötött szemű macskát, akinek nagyokat puffant a feje, amint neki-neki szaladt a tálas oldalának. Eliza rettenetesen félni kezdett. Édesanyját sem látta már sehol, hanem egyszerre csak Számi bácsi állt előtte és piros papírba göngyölt pót-kávés csomagokat hajigált a verekedő állatok felé. Szinte tűrhetetlen zaj volt már akkor a konyhában s hogy még tűrhetlenebb legyen, az öreg Vánca is bejött és karikás ostorával nagyokat csördített. Eliza nagy öröme a bácsi megsokallta végre a lármát s a szobaajtóban állva furcsa nyujtott kiáltással parancsolt csendet. Eliza nem is vette észre, hol mentek ki a konyhából a lármázók, mert a bácsit nézte, aki a hirtelen támadt csendben mozdulatlanul maradt az ajtóban. A fejről lengő, fehér fátyol hullámozott alá. Minél tovább nézte, annál furcsábbnak találta Eliza a bácsi mozdulatlanságát, mignem észrevette, hogy nem is a földön áll az, hanem valami könnyű ködben vagy felhőben libeg a küszöb fölött. Már akkor nem is csak a bácsi egymaga állott bent, hanem szerte a konyhában itt is, ott is libegett hozzá hasonló, ködös, fátylas, nesztelenül imbolygó szellemalak. Eliza rémülten ült fel fektéből s hát, uramfia, nem is a konyhai piros csergés ágyon feküdt, hanem kopár, üres temetőben a földön, ahol csak ő volt egyes-egyedül és a szellemes s a szél sóhajtozott zugva, ijesztően, akár csak a nagy fenyőfák a kántorék kerítése mellett...

Eliza futni akart, de nem bírta mozdítani a lábát, hanem csak kinlódva vergődött a földön, a nedves, lehullt falevelek között. Sikoltani is akart, de csak hörgő nyöszörgés hagyta el a torkát. Pillanatra úgy tetszett neki, hogy Linka mámi köhögését hallotta, de látni nem látta az öreget sehol. Végtelennek tetsző időnkig feküdt ott Eliza s az eső közben egyre hullott s szakgatott égő köhögés szakadt fel néha-néha Eliza melléből. — Meghültem és itt fogok meghalni, gondolta, s amint a garabonciás diák gomolygó felhőkön száguldott feléje, kétségbeesett erőlködéssel tett kísérletet a felugrásra.

Mintha csak nyomta volna valaki a föld felé, úgy nem bírt megmozdulni és közben valami rettenetes hidegség érintette a homlokát. Felriadt reá, a konyhában feküdt az ágyán. Világos nappal volt, Pálsándor néni állott mellette és jeges rongyot nyomogatott a homlokára. Linka mámi is ott kellett, hogy legyen, mert

Eliza most már tisztán hallotta a köhögését. Az ágy lábánál meg ott állott Eliza édesapja és olyan furcsa volt. Ugyanugy gurultak lefelé könnyei torzonborz bajuszára, mint amikor Eliza anyját temették,

— Ne halj meg, lelkem gyermekem, ne halj meg, ismételte halkán susogva maga elé. Én Istenem, miért is tudám a leánka mellé venni kiedet Linkané? Most a lelkem gyermekemet a sirba tehetem miáma. Maga tömte tele ennek az ártatlankának a fejét azokkal az istentelen számárságokkal.

Eliza nem tudta, ébren van-e vagy álmodik. Szótlatlanul, mozdulatlanul hallgatta a beszédet s lopva pillantott a néni felé, aki szipogva törülgette a szemét. Aztán megint csak az apja könnyes arcára esett tekintete. Igen megfájtult fáradt kis szíve a szomorú arc láttán és biztatni kezdte jó édesapját. Erőtlen, beteg hangján, sajátmaga csudálkozott legjobban, amikor megszólalt.

— Ne féljen kied, édesapám nem vagyok én beteg, csak igen rosszakat álmodtam... az éjszaka...

— Rosszakat, ugye, lelkem violaszálam? Igen biza már nyolc nap óta, szép kicsi kanári madaram. Semmi no, jó ismét az orvos ur, meggyógyít Isten Ófelsége segítségével.

Az orvos csakugyan besietett a kinyitott konyhaajtón s jóságosan reámosolygott Elizára. — No, nincs semmi baj, s kezét nyujtva Eliza apjának folytatá: A gyermek tul van a krizisen. Pedig magam sem hittem, hogy megtarthassuk. De látom, a láz leesett s a beteg magához tért. Persze, ez a ködös, nedves idő nem nagyon kedvez a tüdőgyulladásos betegeknek.

Keskeny kezét szeretettel tette Eliza homlokára. — No kis Eliza, kibeszélted lázad alatt, miért álltal olyan sokáig meztlábura huzott cipőidben a sárban. Lásd, lásd, majdnem halálra hütötted magad. Pedig nincs más rém az életben, csak a betegség. Nincs lidérc, garabonciás diák, kísértet, csak Isten, aki édes oltalmazónk, Nem félelmes, csak jó, nem bánt, csak áld, nem rémit, hanem könyörül. Szép az élet, kis Eliza. Nincs az életben semmi olyan, amitől te félsz. Csak napsugár, öröm, dal, szeretet járja még az ilyen kisleánykák számára, amilyen te vagy.

Elizának mint édes, meleg napsugarak hullottak meggyötört szívére a szavak. Óh, de jó volt hallani Linka mámi rémitő, kétségbeesítő szavai helyett! A fehérszörű, háromlábú figura is ihol nyalja meg alázaatos szeretettel Eliza lecsüngő kezét. A boldogság halavány mosolyt lop Eliza keskeny arcára, pedig azon rémült aggodalomnál egyebet nem látott senki két esztendő óta. Az aranyló mosoly belesugároz Eliza apjának elsomorodott szívébe is s a torzonborz ember áradozva teszi össze szíve fölött két kezét: dicsértessék a Jézus Krisztus!

(Budapest.)

Az én ősöm.

Irtta: DSIDA JENŐ.

Halotti csend borult a kertre
Ezer virága halva, halva,
Arcukat a szél elseperte,
Havával a tél betakarta.

A küzködők már megnyugodtak,
Nekik már nincsen, ami fájjon, —
Csak én maradtam hirmondónak,
Csak én sirok a pusztuláson.

Ők már azóta messze járnak
S tán boldogabbak jómagamnál, —
— Engem miattok tép a bánat
És forró könnyem mit se' használ.

Künn a világban új tavaszról,
Lombról, virágról szól a nóta, —
— Nekem még mindig őszi dal szól
És semmi sem lett más azóta.

Nekem még mindig muzsikálnak
A szállingózó őszi lombok,
A szívemet, mely annyit fáradt,
Nem hagyták el a régi gondok;

Rövid életem hosszú őszen
A kis virágok sorra halnak...
Aztán jön a tél könnyörülvén
És puha hóval betekargat.

(Szatmár, 1923. december 30.)

A tréfacsináló Dzsuha.

(Arab mese)

Apró unokáinak meséli: Elek nagyapó.

I.

Mire az atyafiak ébredezni kezdtek, Dzsuha már rég túl járt árkon-bokron, de nem egyedül ment ám: hajtotta a juhokat, terelgette hazafelé. Közben az atyafiak felébredtek, mentek egyenest a zsákhoz, felkapták s jó messzire behajították a tengerbe.

— No, végre megszabadultunk a tolvaj Dzsuhától, — mondták az atyafiak nagy meglepéssel — s ők is elindultak hazafelé, de merthogy egy ösvényen utat rövidítettek, jóval hamarabb értek haza, mint Dzsuha. Már messziről kiabálták: meghalt Dzsuha! Többet senkit sem csal meg!

Az asszonyok, a gyermekek mind kiszaladtak a nagy kiabálásra s bezzeg volt öröm!

No, nem sokáig tartott a nagy öröm. Amikor éppen legjavában örvendeznek, hát jön Dzsuha, előtte meg egy rengeteg nagy juhnyáj.

— Ne te ne! Dzsuha él! — mondták az asszonyok.

— Dehogyan él, mit beszéltek, — mondták a férfiak. Hiszen a tengerbe dobtuk.

— De bizony él, itt jó ni! S mennyi juha van!

Mind ahányan voltak, szörnyű álméldással vették közre Dzsuhát, kérdezték, faggatták:

— Hol szerezted ezeket a juhokat, Dzsuha?

— Hol? Hát a tengerben! Mert úgy van az, tudjátok-e, hogy a tenger függ az égen s a juhok alatta szépen legelésznek.

— Ugyvan bizony?

— Ugy van bizony! — erősítette Dzsuha.

— S van-e még ott sok juh?

— Haj, haj! Több mint amennyi csillag az égen, fűszál a réten.

— Ugyan bizony?

— Ugy van bizony, ha mondom.

— Ejnye, ejnye, kedves Dzsuha, hát mi hogy kaphatnánk azokból a juhokból?

— Azokból bizony igen könnyen. Kinek ami juha van, kösse zsákba, dobja a tengerbe s mire esteledik, minden juhra kijő száz juh a tengerből, ha nem ezer.

— Ugyan bizony?

— Ugy van bizony.

Nosza, szaladtak mind. Kinek ami juha volt, zsákba dugta, vitték, hordták a tenger partjára, hajigálták egymásután a tengerbe. Ott volt egy szegény özvegy asszony is, akinek nem volt juha, s kesergett emiatt szegény feje.

— Hát én mit csináljak? — kérdezte Dzsuhát. — Nekem nincs juhom.

— Van-e kutyája? kérdezte Dzsuha.

— Az van egy.

— No hát dobja belé, az majd annyi juhot hajt ki a tengerből, hogy esztendeig sem számolja meg.

— Ugyan bizony?

— Ugy van bizony!

Épen ott farkalt a kutya az özvegy asszony mellett, ez megfogta s belélódította a tengerbe. De a kutya nem értette a tréfát, egyszerűbe visszauszott a tenger partjára.

— Kössön kend követ a nyakára, — tanácsolta Dzsuha.

Kötött követ a nyakára, úgy dobta be a kutyát, bezzeg, hogy az is alámerült.

Na, most aztán csak álltak, álltak az atyafiak, várták a juhokat. Eltelt egy óra, el kettő, elmúlt dél, szállott a nap alább, alább, egyszer csak elbujt, lefeküdt — setétedni kezdett, de a juhok csak nem jöttek a tengerből.

— Mi dolog ez, Dzsuha? — kérdezték az atyafiak. Nem jönnek a juhok.

Nagyot kacagott erre Dzsuha, de akkorát, hogy a föld ekhót vetett a kacagásától.

— Hát ti azt hittétek, hogy van juh a tengerben? Eddig a tieteket is megették a halak!

Hej, Uram, Teremtőm, lett erre szörnyű sirás, kiabálás, ordítozás, aztán lefülelték Dzsuhát, ismét megkötözték, de most nem dobták a tengerbe (minek dobnák, mikor onnét úgy is kijön az ebadta), hanem vitték egy végtelen nagy pusztaságnak a közepére, ahol állott egy olajfa, ahhoz kötözték s ott hagyták, hadd szagassák szét az oroszlánok.

No, szegény Dzsuha, volt eddig, ahogy volt, de most, tudom, nem kerülöd el a halált.

Hát jó, ott maradt Dzsuha, készült is szegény feje a halálra, nézett erre, nézett arra, mi-

kor jön feléje oroszlán. Most már csakugyan hitte, hogy meghal szörnyű halálának halálával. Hanem oroszlán az csak nem jött, hanem jött helyette lóháton egy öreg ember, valami gazdag

nagy ur. Ez amint meglátta Dzsuhát, megállította a lovát s köszönt neki:

— Béke veled.

— Béke veled is, — fogadta Dzsuha csak úgy foghegyről.

— Miért kötözték meg? — kérdezte az öreg ember.

— Hagyj engem békében, ne alkalmatlankodjál, — vetette oda kurtán Dzsuha.

— No, no, de hát mégis. Bünt követtél el s azért kötözték meg? Vagy igazságtalanság történt veled?

— Hát ha épen tudni akarod, — felelt Dzsuha — sem bünt nem követtem el, sem igazságtalanság nem történt velem, hanem az történt, amit kívántam. Tudod-e, mi voltam én néhány nappal előbb? Öreg ember, sokkal öregebb, mint te. Kerek száz esztendő. Most pedig idekötöttek ehhez a fához, amely Sidi Abd-El-káder fája, s egyszerre hetven esztendőt fiatalodtam: kerek harminc esztendő vagyok most. Ámúlt, bámúlt az öreg, szeme-szája tátva maradt a csodálkozástól. Aztán mégis megszólalt, hitetlenül rázta a fejét:

— Ugyan bizony?

— Ugy van bizony!

— Engedd meg, hogy foglaljam el a helyedet, — kérte Dzsuhát az öreg.

Jó szívvvel, — mondta Dzsuha — miért ne fiatalodjék meg más is. Oldd el hát a kezemet.

— Most meg vedd le a ruhádat, épen csak az ing maradjon rajtad, — mondta Dzsuha.

Az öreg szót fogadott, hogyne fogadott volna, mikor meg akart fiatalodni?

Akkor aztán Dzsuha a fához kötötte az öreget, magára huzta a szép selyem ruhát, melynek minden zsebje tele volt arannyal, felpattant a paripára, Istennek ajánlotta az öreget s úgy el vágtatott, mint a sebes szél: meg sem állott hazáig.

Bezzeg, hogy az atyafiai mind kicsődültek az utcára csudalátni.

— Ne, te, né! Megint nem halt meg Dzsuha! — kiabáltak az atyafiak.

— Hát ezt a szép paripát hol szerezted? — kérdezték, faggatták.

— Hol találtam? Hát a pusztán! Annyi van ott, hogy verik le egymást. Csak úgy szaladgálnak gazdátlanul. Eredjetek, fogdossátok össze.

— Hej, Dzsuha, Dzsuha, tolvaj Dzsuha! Kit csaptál be megint?

— Azt, akit, — vetette oda foghegyről Dzsuha — s úgy elvágtatott, hogy többet soha színét sem látták az atyafiak. (Kisbaczon).

**LEGSZEBB
LEGJOBB
LEGOLCSÓBB** *****
a kolozsvári *M i n e r v a* R.-T. cinkografiai műintézete készíti.
Megrendeléseket fel- **CLUJ—KOLOZSVÁR**
vesz a központi iroda Str. Regina Maria 1.

Emlékkönyvbe.

Irta: K. Bendre Róza.

Ha látsz gyermeket, rongyosat, éhezőt,
Szelid hangon szólítsd magadhoz őt.
Nyílt köntösében emberszív dobog,
Melyben — úgy lehet — száz érzés lobog.

Vetetlen föld érett kalászt nem ad ...
Hogy lelked soha ne érhesse vád:
Ha látsz gyermeket, rongyost, éhezőt,
Szelid hangon szólítsd magadhoz őt.
(Nagyvárad.)

Beszámoló a nyári vakációról.

— Nyolcadik közlemény. —

Dvorzsák Ferenc, Arad: Szeretett Elek Nagypó! Minthogy jól letettem a vizsgámat, megígérte a nagynénim, hogy elvisz a Körösvölgybe. Másnap el is indultunk Aradról nagyörömmel az erdélyi határ felé. Nagybárodra érkezve gyönyörű kép tárult elénk: a híres Királyhágó. Ennek igazán érdemes fölmenni a tetjére, mert amit innét látunk, a fáradságot bőven megjutalmazza. Egyik felől erdősbércekre, másik felől a Körösvölgy sötét ölébe láthatni innen s míg délnyugatra messze téved el a szem a sikon, csak a falvak tornyain, meg az egyes magaslatok tetőin ütközik meg. A Királyhágóról dus lombozatu erdők árnyában lemenve, Feketető nevű román falu terül el a Körös partján. Innen gyalog mentünk Csucsáig, ott már vártak reánk a megrendelt tutajok. A tutajt néhány fenyő gerendából tákolták össze s rajta ülőhelyül deszka álvány szolgál, hogy a sokszor vízbemerülő tutajon szárazon maradhasson az ember. Csarnóházig a Körös lehető szelid folyású, de nem messze tőle a jád fékezetlen ménként rohan bele s a Köröst is megvadítja. Innen kezdve kapja a «Sebes» melléknevet. Brátkához tutajozva itt már több ház van egy csoportban. Különös alaku sziklák csüngenek itt a Körös fölő és amikor tuluszott rajtuk a tutaj, szinte örvendünk, hogy egy sem szakadt reánk közülök. A Körösnek itt merész kanyarulatai vannak. Sokszor roppant sziklafalak közé szorul a víz s úgy látszik, mintha e falak valaha össze lettek volna forva és mintha még repedéseik is egymáshoz illenének. Egy kanyarodásnál a bánlaki hegy tűnik fel, veres-kékes kőszikláival, mint valami óriási dóm. Minél közelebb jövünk hozzá, annál nagyobb szerű látványt nyújt: még csak az ablak, az idővájta kerek lyuk sem hiányzik rajta. Csak a Körös árájától elrontott gyaloghidacska maradványa mutatja, hogy itt is jártak valaha emberek.

Egy új kanyarulatnál meredek sziklák között előttünk áll Sonkolyos, mely egyike a Körös völgye legregényesebb tájainak. Mély, csendjét csak a román ifju itatni lehozott pár lova s a tutaj evező lubickolása zavarta meg. A sziklák hosszú vonalakat vágott a gyakran magasra hágó Körös nyelve; a kivájt

üregekből vizikigyók kandikálnak ki. Egy másik kanyarulat más képet tár elénk a sonkolyosi barlangban: magas, lupalaku nyílása néhány öltre kezdődik a víz tükre fölött. Ebből az előteremből, mely a füstől és hamuról itélve gyakran szolgál emberek éjjeli szállásául, szűk nyílás vezet a barlangba. Közel a vízparthoz csucsban végződő, csodás, toronyalaku sziklakupok emelkednek, míg egy másikon szomorú nyírfacsoportokat rendezett el a Természet. Hosszu sziklafal mellett, gyakran nagy köveken akadozva uszott tovább tutajunk. Kevés idő múlva magas bérc alján, festői sziklacsoportozat között elénkbe tűnt a Tündérvár, ez a sziklához odatapasztott kis bástyárom. E kis vár, amint látszik, a sziklafal oldalára kézzel fölördött kődarabokból épült, két ablakkal a víz felé: létranélkül belé sem lehet menni. E tündérvárról azt mondja a rege, hogy azt még Mén Marót építteté. Azt is mondják, hogy Drágfy Mihály ide záratta nejét 1460 táján s éhhalálra kárhoztatta, de nemes apródja a hegynyíláson át élelemmel látta el. Drágfy ezt megtudván, nejét kivégeztette, apródját pedig elzáratta a helyére, ahol éhen veszett. Itt és valamivel alább van a Körösvölgyének legszebb része: mintha minden báját utoljára akarná kifejezni a festői völgy.

Alig hagytuk el a Tündérvárat, még tündéribb helyre értünk. Mindenfelől hűs források ömlenek itt a Körösbe, amelyek messziről ezüst szalagként ragyognak. Révnél egyhangu sikban megállt a regényes vidék, s nem akarván nevét meghazudtolni, mi is kikötöttünk ott s izletes ebéd után az odarendelt kocsikon mentünk vissza Nagyváradra és onnan vonattal Aradra s nagyon fáradtan lefeküdtünk ...

Nóé Margit, Dés: Kedves Nagypó! Én is beszámolok arról, hogy hol, merre jártam és mit csináltam a nyári vakáción. De mielőtt megkezdéném, bocsánatot kérek, hogy nem idejében tettem. Csak azért nem tettem, mert a 44-ik szám volt az első Cimborám s akkor még szegyeltem írni. De legyőztem a szégyent és miután megkaptam az első Cimborát és hazajöt-

tem Kolozsvárról, irtam nagyapónak, a pályázatról azonban hallani sem akartam. De most leírom az egész nyári vakációmát. A jó bizonyítványomért anyukám egy régi vágyamat teljesítette, beiratott német órára s így német és zongora órára jártam, közben egy hétig voltam Szamosujváron, egy kedves rokonomnál, utána bejött Kolozsvárról egy kedves unokatestvérem, aki hathétig maradt nálunk. A második vizsga előtt lementünk Magyarlápásra, ott maradtunk három napig, közben kirándultunk Sztojckára, ahol négyszáz árvagyermek nyaralt. Hogy örültek szegények, amikor cukrot vittünk nekik!

Aztán vége lett a szép időnek, hazamentünk, otthon lettem az abszolváló vizsgát, azután tovább is a zárdaiskolába jártam, még pedig azzal a tervvel, hogy ott végzem a négyipolgarit. De ember tervez, Isten végez! Először hat hétig beteg voltam, közben megjött a hír, hogy más vallásu nem járhat a zárda iskolába. Betegségem után apuka elvitt Kolozsvárra, itt nagyon jól felt, később bejött anyuka utánam és behozta nekem a Cimborá 44. számát, aztán hazajöttünk és beirattak a román iskolába és most a románba járok és töröm a fejemet.

(Folytatása következik.)

Egy nyuszi család története

— Irta: ADLER ERZSI. —

A nagy mezőn már a szedernek sem volt kedve a levél mögül kikandikálni, mert ősz lett. Még csak délután volt, azzal a kis fényvel, amivel olyan mostohaanyásan ragyogott fel a nap. De este... Istenem, milyen gyöngédtelenül csipett a hűvösség és nem igen hallzott kocsi-zörgés sem, csak ha a szél utánozta.

Egy jámbor tapsifüles familia élte itt kedvetlen életét. Itt-ott felbukantak, elkalandozva egymás mellől, majd megint összekerülve. Ahogy ez az évszak beköszöntött, mintha a világ vége jönne, úgy érezték. Rossz kedvükben jól sem laktak. És még soha puskát nem láttak s mégis megálmodták hosszú, irgalmatlan csövéit és az iszonyu kezét is, amely rájuk emeli.

Egyik reggel felkel nyúlanyó, megrázza magát és rásóhajt egy bátran viruló szarkalábra és a kis nyúlgyerek felé néz: Hát te miért vagy drága csöppem? És elfogja a veszedelem furcsa, izgalmas érzése s nekiszalad a piros feketesen fényeskedő nagy répaleveleknek.

Már délfelé járt. Olyan világos volt, hogy majdnem átragyogott a szive is a kedves nyúlanyónak meleg, barnásszürke ruháján, amikor valami lépés hallik. Előbb csak egy poros bakancsot lát, amely szuszog. Csak patkánynak hitte és félelmében egynek látta a kettőt. Aztán dugta óvatosan kedves, buta szemét a répalevél mögül, amely kárörvendő suhogással borult a barátságtalan göröngyre nyúlanyó feje miatt. Akkor vette észre nyúlanyó a felfelé emelkedő sötétet, ami nem fa lehetett, mert mozdult alul is. És futott odébb, odébb. Félelemmel s ijedéssel. Aztán egyszerre visszafordult a magas ember, akit vitt a bakancs. És mire elszámolom a tizet, nyúlanyó már egy hátizsákban álmódja álmát, amelyből nincs felébredés. Nyitott szeme nem lát rémeket, csak valami sohse képzelt borzadás tükrözik belőle.

Akácára akasztották. Egy piroskendős kis cseléd már huzta is róla az utálatos késsel a jó szürke paplant...

A következő nap már a nyúlkirály kihuzta az

alattvalók névsorából a nyúlanyó nevét és a paprikás lé mellett senki sem hívhatta többé nyúlanyónak, senki, senki, amikor a terített asztalra került.

És a mezőn más élet járta. A nyulgyermek szive hamar felejt, mert az állatszivek nem dobognak annyi ideig, mint a mienk. Megkisebbek is.

Kevesebb érzés fér a szivükbe. Szóval a vacsoránál már az anya pihenőhelyére a kicsi nyuszi feküdt. Eltelt egy hét. Más lett a mező is.

Fehér gyönyörű hó takarta. A nyul familia nem a legnagyobb jólétben élt. Azt sem tudta, hová költözzön. Már azon tűnődtek, hogy a madár karma vagy az ember puskája hoz-e jobb sorsot, — mert jaj de sokat tapasztaltak egy hosszú hét alatt!

Nem köszöntötték egymást reggel és nem este. Rengeteg sok szomorúságot takart el a kedvetlenségük.

Éppen péntek volt, amikor az összeroppanó hó valami veszedelmes zajjal izent feléjük. Ugy törték az életük keserves óráját, közel egymáshoz. És akkor jött egy sárga csizma, egy bőrkabát, egy leskelődő szemű, bajuszos ember — és a megmaradt nyulcsalád szive egy ütemre állt meg. A sárga csizmás lött. Egyet, kettőt, hármat.

Egyet bukfencezett a nyulapó. A két nyuszi is egymásra, és a fehér hó bánatosan viselte a piros vércseppeket vasárnapig. Akkor az olvadás feketére mosta.

Kis tócsa lett.

Egy ökrös szekér ment arra. Az nyomot vágott a földön.

Eső esett, az odébb kergette a nyulcsaládból megmaradt vércseppeket egészen oda, ahol egykor a nyúlanyó rejtőzött. A répához. Éppen oda, ahol a nyúlanyó utolsó percét élte. Neki is egy csöpp vére, meg a kis nyusziké, meg az apáé egy helyre került.

A jövő nyárra meg egy odatévedt portoláka mag nőtt fel. A nyuszik vérén. A leggyönyörűbb pirosra, ami csak a világon van.

(Poklostelek, Biharmegye).

Hasznos szórakoztató.

— Irla: JANI BÁCSI —

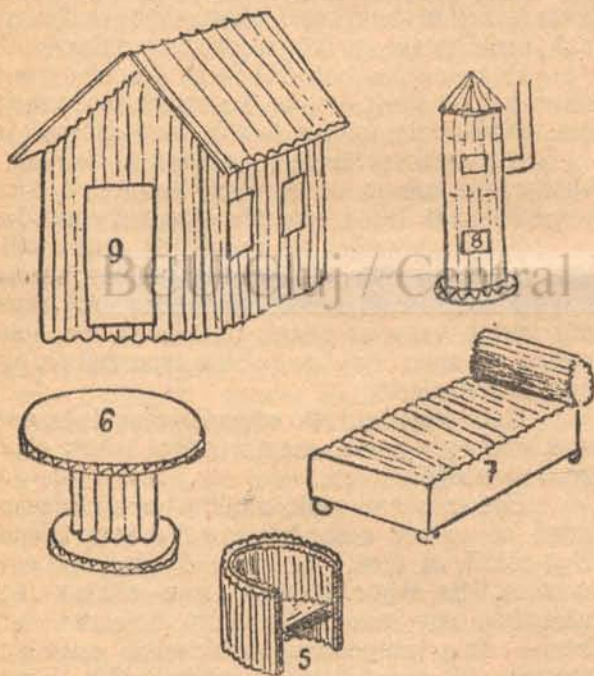
Mire jó a redőzött kemény papír?

Egyik-másik közületek bizonyosan ismeri azt a praktikus üvegcsomagoló papírt, amely két kemény papírlapból van összeragasztva. Az egyik lapja sima, a másik redőzött.

Miért készítik vajjon így?

Azt hiszem, az okát megtudjátok mondani. A hullámszerűen redőzött papír a maga rugalmasságával felfogja az ütéseket s így nem enged a beléje csomagolt üveget eltörni.

Az ilyen redőzött papírból manapság egész dobozokat gyártanak. Rendszerint ezek a dobozok tűzre kerülnek; pedig amint a mellékelt rajzon feltüntetett mintákból is lehet látni, igen sok érdekes, csinos apróságot lehet készíteni belőle.

Hogy miként, az a rajzból kitűnik.

Csak annyit mondom hozzá, hogy aki az alkotórészeket ügyen kiszabta, az cérnával varrhatja össze, vagy enyvével ragaszthatja (akkor jó füleket hagyni!) Gummiarabikum ennek a ragasztására nem igen ajánlható, mert hamar felszívja a durva papír. Lehet esetleg az irkadrótokkal is összeakasztani.

No de persze nemcsak olyan tárgyak készíthetők e papírból, mint a rajzon láthatók, hanem mások is.

Igyekezzék mindenki találékony lenni!

Ebből is láthatjuk, hogy mennyi minden használatlanul eldobott anyagot értékesíthetünk. Nemcsak csinos apróságokat tudunk előállítani belőlük, hanem egyúttal, ami a fontosabb, a foglalkozással hosszasan töltjük el az időt s ez

a munka észrevétlenül is az ügyességünket, találékonyágunkat fejleszti.

Ha szétnézünk a háztartás körül, találunk mi még ilyen felhasználható, elvetett holmikat!

(Székelykeresztúr.)

Az oroszlán és a róka.

— Héber mese —

Magyarba átültette: K. Hartmann L.

Egyszer volt egy embernek egy fia, akit elküldött a világba, tapasztalatokat szerezni. Amint megy a fiú, városon, falun keresztül, egy erdőhöz ér, melyben ott kellett töltenie az éjszakát. Az állatok elől fára mászott és aludni próbált, de nem tudott ezen a szokatlan helyen. Egyszerre figyelni kezd, mer a fa alá ért egy róka sántitva. Valószínűleg a vadász meglőtte a lábát. Alig vonszolta magát odáig s ott lero-gyott. Ekkor gondolta magában: Vajjon mit fog ez a beteg róka enni, hisz nem tud járni? Alig ér ide a gondolataival, amint jön sietve egy oroszlán: egy elejtett vad volt a szájában. Épen a róka közelében teszi le s mindjárt elkezd falatozni. Jólakott s tovább állott, a préda maradványát pedig othagyta.

A róka megvárta, a míg jó messze tudta az oroszlánt s minden erejét összeszedve odakuszott a hátrahagyott prédához, hogy ő is csillapítsa éhségét. Látva ezt a fiú, így okoskodott: Most látom, hogy az Isten minden teremtményének élelméről gondoskodik. Dehát akkor miért kell nekem ilyen fáradságosan járni a világot, tapasztalatokat szerezni: hogyan tartsam el magamat? Visszatérek szülőim házába s majd csak gondoskodik rólam az, aki a tehetetlen rókának helyébe küldte az eleséget. Így is tett, s amikor apjának elmondta hazatérése okát, ez így szólt: Jól van, fiam, nem bánom, csak arra figyelmeztetek, ne róka kívánj lenni, hanem kövesd az oroszlán példáját: annyid legyen, hogy mások a te asztalod maradványból lakjanak jól.

(Szatmár.)

Ha lát az Isten hanyag gyermeket.
A fényes, kék ég fellebbe borul.
És szól busan a fellegek megett:
Óh, gyermek, mért élsz ilyen botorul!

Tudom, Uram!

Irta: BAUMGARTNER LÁSZLÓ.

Tudom, Uram, hogy Hozzád száll imámban
Minden érte pergő fájó könnyem.
De most, Uram, hadd! egyszer megpihenni
Valahol tulnan, távoli világban,
Ahol a lelkek gyűlnek egyre, egyre.

Tudom, Uram, hogy Te csókoltad holtnak.
Hogy fájt nekünk, azt szintén Te akartad.
Keresztje számtalan volt itt a földön,
S most enyhit az, hogy ott ők megnyugodnak.
S most szeretném, hogy szavam hozzá törjön.

Uram, Te hallod szívemben imámat,
Nem kell magas trónusodhoz szálljon.
Kérve kérlek Téged, minden Atyja,
Aki itt lenn volt édes Atyám, add,
Hogy ott messze, fönнен ő hallgassa.

(Bánya.)

A zöld elefánt története.

(Regény a diákéletből.)

— Irta: FÁBIÁN GYULA. —

ELSŐ FEJEZET.

Kása Holmes Mátyás detektív felszerelést szerez Elhatározza, hogy kalandokat követ el és magának segítő társat keres. Talál is.

Keddi nap volt. István bácsi a reáliskola érdemes pedellusa már régen becsengetett, a tanárok a tanácskozóból osztályaik felé tartottak és Kása Mátyás helye még mindig üresen tátongott. Grünbaum, a Kása szomszédja, már idegesen készült hozzá, hogy majd bejelentse a hiányzók között a szomszédját is, amikor egyszer csak nyíl az ajtó, s beesett rajta Kása Mátyás és gyorsan az utolsó pillanatban a helyére ült. Az utolsó pillanatban, mert nyomban utána belépett Bebek tanár ur is és helyet foglalt a katedrán. Percegett a toll az osztálykönyvben, bediktálták a hiányzókat, a tanár kivette a noteszét, kinyitotta, megnézett benne valamit (légyüzúgnak kedvező percek) és megszólalt:

— Kása Mátyás. (Mátyás föláll, belebök az előtte ülő Kaposi Miska hátába. Miska értelmes gyerek, föllapozza könyvében a leckét és kikészíti. Mátyás föllélegzik; nagyszerűen le tud olvasni mindent.)

— Kása Mátyás! Te megint későn jöttél! Reménytelen azonban, hogy a leckéddel elkészültél!

Kása Mátyás gondolkozik. Fölnéz a menyezeti sarkára, (légy került a pókhálóba) majd maga elé mered és hozzáfog a lecke elmondásához.

— Az ollós szárlábu... Az ollós szárlábu — lithobius forticatus — nyirkos, sötét helyeken, moha között, kövek alatt tartózkodik. Nincs ugyan száz lába, mindössze 15 pár, de összehasonlítva a rovarok három pár lábával, ez is sok. Szürkés színű teste lapos. Rajta csak fej és egyforma gyűrűkből összetett törzset különböztetünk meg.

Nagyszerűen megy minden. Bebela tanár ur meglegedetten néz egy darabig Mátyásra, majd megszólal!

— Kaposi! Könyvet be!

Kaposi összeijed, beteszi a könyvet. Mátyás gondolkozik, fölnéz a menyezeti sarkára (a légy vergődik a pókhálóban és zug: zzzruuzzu) maga elé mered, Grünbaum felé rug. Grünbaum azonban elkapja a lábát és hűségezen nézi Bebela tanár ur szemüvegét, csend. A légy zug. Akkor Mátyás hátulról (félbal harmadik pad) drótnélküli telefonhangot fog föl fülkagylójával. Miska szeliden félbalra fordítja fejét, a drótnélküli hangok türethetően tiszták. A sugár elég jól beválik...

— Petéit tavasszal nedves helyekre, csomóban rakja. A kikelő fiatalok hasonlítanak szüleikhez. De egymáshoz is hasonlítanak. Általában minden százlábu hasonlít egymáshoz. Nincs ugyan száz lábuk, csak tizenöt, de elévgre tizenöt láb mindenkinek elég.

— No kissé nehezen megy. Az elejét jobban tudad. Nem készültél?

Mátyás hallgat, a menyezeti sarkára néz (a pók észre vette a legyet és feléje tért.)

— Nos? Mit csináltál tegnap?

— Tanár ur, kérem, én készültem, (A pók megragadta áldozatát.)

— Ül le haszontalan. Az ember soha nem kap tőled elégségesnél jobb feleletet!

Mátyás leül. A légy kétségbeesett erőlködés után kiszabadul. Vigan rátelepszik a Blau fejére és ott sétál. Hamza Dénes a Blau háta mögött ül, észre veszi a szegény legyet, óvatosan előrenyújtja a tenyerét, lecsap és a légy pilanat alatt kimult. Csak véres roncs marad a Blau haján.

Blau fölkiált.

— Tanár ur, kérem, a Hamza kupán ütött!

— Hamza! Mi az? Hogy mersz megfeledkezni magadról? Mindaketten takarodjatok a sarokba!

Az egész osztály izgatott, mi az, mi történt?

Senki sem tud semmit. Kása Mátyás fölényesen mosolyog. Ő mindenről tájékozva van. Tudja az okot, érti az okozatot. Az egész ribillió fészke a mennyezet sarkában van. De ki gondolna erre? Ehhez holmesi agyvelő kell. Kinek van ilyen agyveleje? Csak neki, Kása Mátyásnak, senkinek sem másnak.

Bebek tanár ur Pesthit rántja ki. Ez jó tanuló. Mindig tudja a leckét. Most is hogy tudja! De hogy tudja! Szóról-szóra. Még egy és — nem sok, de annyi se marad ki. Csak beszél, kelepel, mint a malom, szinte álomba ringatja az osztályt.

Bebek tanár ur nem is figyel. Kinéz az ablakon. Vége a kelepelésnek. A fiuk fölneznének, megtörülnek a szemöket. A tanár ur ir. — Egyes! Pesthi leül.

Kezdődik a magyarázat. A fiuk figyelnek, mert érdekes az új lecke. Az idő gyorsan mulik.

Csöngetnek. Vége az órának. A fiuk katonásan fölállanak, a tanár ur elmegy.

Tízpercben magához intette Kása Mátyás a háta mögött ülő szomszédját, Sarju Miskát.

— Te, Miska. Nézd, milyen nagyszerű fölszerelésem van.

— Milyen fölszerelésed?

— Detektív műszerek és kellékek, szolt Kása Holmes és mély zsebeiből a legkülönösebb dolgokat halászta elő. Először egy kurtá száru fapipa lepté meg Miskát.

— Minek az?

— Ez kell, amikor az ember töpreng a rejtélyen és megakarja azt fejteni. A pipát ilyenkor hevesen szívni kell és ezáltal keletkeznek a zseniális eszmék.

— Hát a centiméteres mérőszalag mire való?

— Buta vagy! Ezzel méri meg az ember a lábnyomok hosszúságát; ezáltal megállapítást nyerünk, hogy a tettes hányas számú cipőt visel és így hurokra kerül. Ez a füttyölőre szerelt iránytű kell a tájékozódáshoz, ha az utcarengetegben eltévedne az ember. Erre az üveglapra a bűnösökről ujjlenyomatokat veszünk fel. (Miska nyomd rá csak az ujad!) Ez a browning revolver (másnéven kutyariasztó) védekezésre szolgál. Kell még kóc is álbajusz készítéshez, kifor-

dítható dupla nyakkendő áruha rögtönzéshez, nadrág, továbbá lópatkó és reszelő. Még több holmi is rejtőzik Holmes zsebében (csuzli, gombok, zsillet-penge), de ezek már nem fontos felszerelések.

— Minek kell neked ez a feszerelés?

— Nagyszerű kérdés! Képzeld el, hogy most városunkban bűntény történik, gyilkosság vagy lopás. Tegyük föl, hogy a rendőrség nem találja meg a tettest. Ekkor megjelenik egy lángeszű magándetektív, (már mint én) csálhatatlan következtetéssel kinyomoz mindent, megfejti a rejtélyt és a bűnöst hóhér kezére játsza.

— Nem ér semmit az egész. Nincsen semmi kilátás gyilkosságra. A lopásokat is hamar kinyomozzák. Hiszen a hegybe egy kis almaszűrtre se mer már kimenni az ember, annyi a rendőr, meg a hegypásztor.

— A statisztika mást mond. Lopók mindig voltak, még a biblia is említi őket és nem is pusztulnak ki soha. De én fölveszem az eldobott keztyűt és szembeszállok a bűnnel. Miska, fölszólítalak, hogy kövess!...

— Hová kövessetek?

— Nem érted. Scherlocknak is volt segítő társa. Watson orvos. Ez kíséerte őt összes kalandjain. Ő is írta meg azokat az eseteket, amelyeket földeztetek.

— De én nem leszek orvos, hanem lakatos. A fogalmazáshoz sem értek. Minden magyar dolgozatom 3/4.

— Nem kell irnod semmit. Te csak tanuja leszel kalandjaimnak. Ha beszegődsz hozzám társnak, neked adom a csuzlimat.

— Ha még egy félméter gummit is kapok tartaléknak, úgy jól van. Fölcsapok!

— Akkor ezennel fölfogadlak és Watson névvel ruházlak föl. Tudomásodra hozom, hogy az oladi dombon, Péter bácsikám szállójében van egy elhagyott présház. Megszereztem hozzá a kulcsot is. Itt fogunk titokban találkozni és tanácskozni. All right!

Csöngettek. Minden diák a helyére rebent. Megkezdődött a számtan óra. El is mult minden baj nélkül.

Eltelt lassan a délelőtt is. A diákok kissé fáradtan, de mégis jókedvvel siettek haza ebédelni.

(Folytatása következik)

P I L A.

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Volt egyszer egy szegény asszony s ennek egy leánya. Ez a leány olyan lusta volt, hogy hetedhétországban nem volt párja a lustaságban. Hiába kérte az anyja szép szóval, csuf szóval, hogy: fonj, Pila fonj, annak ugyan beszélhetett, az egyik fülén be, a másikon ki, Pila csak egy orsó fonalat sem font, kezét, lábát összerakta, lustálkodott az ebadta. De bizony az asszonyt

elhagyta a béketűrése, elé a guzsaj nyelét s úgy megrakta Pilát erről is, tuáról is, hogy bőgve szaladt ki az utcára. Éppen akkor járt arra felé a királyné aranyos hintaján, látja a leányt, hallja keserves sirását, megesett a szíve s bement a szegény asszonyhoz, hadd kérje meg, miért verte meg a leányát. A szegény asszony szégyellte megvallani az igazat s azt mondta a királynénak:

— Jaj, lelkem királyném, hogy ne vertem volna meg. Mindig fenni akar ez a leány, én pedig szegény asszony vagyok s nem győzöm kenderrel, meg lennel.

— Bizony, ha annyira szereti a fonást, add hozzám a lányodat, van ott len is, kender is elég, fonhat, amíg a kedve tartja.

Hiszen örült a szegény asszony, adta jó szívvvel a leányát, hogy ne adta volna, de bezzeg ment a leány is örömmel, hogy ne ment volna! Gondolta magában, még csak ott lustálkodhatik Isten igazában.

Na, megérkeznek a palotába s ott a királyné mindjárt elvezeti a leányt egy nagy szobába, mely az aljától a padlásig telistele volt kenderrel. Mondta a leánynak:

— No, Pila, ülj le ide s fonjad a kendert. Ha mind felfonod, ami itt van, nem nézem a szegénységedet, feleségül vetellek a legidősebb fiammal.

Hej, Uram Jézus, megijedt a leány, de, hogy megijedt! Hiszen, annyi kender volt ott, élne háromszáz esztendeig s fonna mindennap reggeltől estig, akkor sem tudná felfonni. Amikor magára maradt, elkezdett sirni keservesen, s három nap úgy ült ott magában, mint a halálraitélt. Jó negyednap a királyné, hadd lám, mennyit font Pila, s erősen elcsudálkozott, amikor láta, hogy még bele sem kezdett.

— Hát te mit csináltál három teljes nap? kérdezte a királyné.

— Felséges királyném, meg ne haragudjon, de örökösen sirtam, mert, hogy távol estem az édes anyámtól.

— Hiszem, hiszem, mondotta a királyné, de holnap reggel mégis csak kezdj bele a fonásba.

Na, most már csakugyan elkeseredett a leány, nem tudta mit kezdjen, merre facsarodjék nagy szomorúságában. Egy darabig üldögélt, aztán fel s alá járt a szobában, gondolt erre, gondolt arra, mindenre gondolt, csak éppen a fonásra nem. Nagy bujában, bánatjában kihajolt az ablakon s nézett le az utra, hatha valahogy innét megszabadulhatna. Amint nézdelődniek, arra felé tart három öreg asszony. De még ilyen asszonyokat sem látott világ életében! Az egyiknek olyan széles volt az ülőkéje, mint egy kemence, a másikkak az ajaka térdig fittyent, a harmadiknak pedig vastag, kemény volt a hüvelykujja, de olyan vastag, olyan idétlen, hogy megborzadott tőle.

Megáll a három asszony az ablak alatt, félnéznek, látják a leányt kisírt szemmel s kérdik: mi baja? Elmondja a leány, hogy mely nagy bajba keveredett, de a vénasszonyok nagyot kacagtak: hát még ez is baj?

— Tudod mit? Ha megígéred, hogy meghivsz a lakodalmadra, asztalod mellé ültetsz, mind egy szálíg felfonjuk a kendert.

— Hgyne hívnálak meg, örvendezett a leány, csak jertek be s fonjatok!

Fölmentek a vénasszonyok, mindjárt fenni kezdtek, pergett a három orsó, fogyott a kender, de úgy fogyott, hogy az csupa csuda. A királyné mindennap meglátogatta, de a vénasszonyokat ügyesen elrejtette s a királyné nem győzte dicsérni a leányt: bizony mondom, ilyen ügyes fonóleányt még nem láttam. Csak fonj, Pila, fonj, biztatta a királyné s én is megtartom a szavamat.

Még három nap sem telt el, a vénasszonyok mind egy szálíg felfonták a kendert, elbucsztak Pilától, de ugyancsak a lelkére kötötték, hogy meg ne feledkezzék róluk.

Jön a királyné, látja, hogy Pila mind felfonta a kendert, hivatja a fiát, ez is örült, hogy az anyja ilyen ügyes, szorgalmatos leányt szerzett neki. Nem is gondolkozott sokáig a királyfi, azt mondta: te az enyém, én a tied, ásó, kapa s a nagyharang válasszon el minket.

No, jó, kitiűzték a lakodalom napját s Pila nem is feledkezett meg a három vénasszonyról. Azt mondta a királynénak s a királyfinak, hogy van neki három nagynénje, szeretné, ha azokat is meghívnák a lakodalomra. Jószívvvel teljesítették a kívánságát, meghívták a vénasszonyokat, azok el is jöttek pontosan, de a királyfi majd hanyatt esett, amikor meglátta az éktelen csuf asszonyokat.

— Hogy lehet ilyen szép leánynak ilyen csuf alyafisága? kérdezte a királyfi elszörnyűködve. De még nem is felelhetett Pila, a királyfi odament a széles-lapos ülőkéjű asszonyhoz s kérdezte tőle:

— Ugyan bizony, néne, mitől laposodott úgy meg a kend ülőkéje?

— Jaj, lelkem királyfi, a sok üléstől. Mióta az eszemet bírom, mindig ülök, mert teljes életemben mindig fontam.

Most a lefittyent ajkut szőlitotta meg a királyfi:

— Hát magának mitől fittyent le az ajaka. néne asszony?

— Mitől-e? Attól, hogy egész életemben nyálaztam a kendert fonás közben.

Megy a harmadikhoz, a bütykös ujjú vén asszonyhoz:

— Hát kendnek, néne, mitől bütykösödött meg a hüvelykujja?

— Az bizony attól, hogy teljes életemben sodroftam a fonalat.

Hej, megijedt a királyfi szörnyen! Hiszen akkor az ő feleségéből is ilyen éktelen csuf vén asszony lesz, mint ezek, ha még ezután is fon. Bezzeg, hogy megtiltotta neki a fonást azonnal.

— Többet orsót ne végy a kezembe, értted-e! mondta a királyfi.

Hát bizony Pila nem is vett orsót a kezébe ezután sem, s úgy beletalálta magát a királynéságba, hogy az már igazán csupa csuda.

Még ma is él Pila, ha meg nem halt.

(Kisbaczon.)

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Pótlórejtvények.

Beküldte: Komjátszegi Lajos és Sándor.

—eréz	—ihály
—r	—sten
—agyar	—agyma
—iros	—kos
—lma	—uk

Ha a hiányzó betűket helyesen pótoljuk egy nagy költő nevét kapjuk.

Beküldte: Kibédy Géza.

— al	— t
— lma	— ug
— evél	— ó
— tca	— lkotmány
— áros	— ocsi
— v	— da
— ábor	— ikó
— va	— alom
— ap	— nna
— ut	—

Ha a betűket helyesen pótoljuk, Petőfi Sándor egyik költeményének címét nyerjük.

Betürejtvény.

Beküldte: Blédy Lajos.

2 lei, 50 bani, 30 lei
25 lei, 71 lei, 25 bani

Névrejtvény.

Beküldte: Gyorgyevits Dániel.

Marosvásárhely, Igló, Kolozsvár,
Szatmár, Ázsia, Temesvár, Hargita.

E nevek kezdőbetűi helyesen összerakva egy nagy magyar író nevét adják.

Betürejtvények.

Beküldte: Deésy Árpád.

Fő András

Beküldte: Dvorzsák Ferencz.

12 $\frac{t}{a}$

Ókori felirat.

Beküldte: Klein Irén.

Epic. Koc. anul, nifi. Losd, ép.

Névrejtvény.

Beküldte: Beretzky András.

Eger, Bösözmény, Nántó, Debrecen,
Erzsébetváros, Grác, Udvarhely, Zetelaka.

(E nyolc helységnév kezdő betűi helyesen összeállítva a hét vezér egyikét adják).

A kiadóbacsi postája.

A mai számban folytatjuk az előfizetőknek szóló postautalványok kikézbítését. Minden előfizetőknek, aki az előfizetési díjak beküldésével el van maradva, postautalványt küldünk ki, amelyen feltüntetjük, hogy az illető előfizetőnek mennyi 1924. márc. 31-ig az előfizetési hátraléka és milyen összeget kell e hátralékon felül beküldenie, hogy Cimborá előfizetési díja ez év június 30-ig ki legyen fizetve.

Pontosan és rendszeresen küldjük Nektek a lapot, miért is elvárjuk, hogy előfizetési felszólításunknak pontosan és azonnal eleget fogtok tenni. Aki megkapja a maga postautalványát, kérje meg jó szüleit, hogy a postautalványon feltüntetett összeget adják át Nektek. Ti a postautalvánnyal és a pénzzel elmentek a postára és feladjátok a pénzt. A postán nyugtát fogtok kapni, amelyet meg kell őriznetek, mert az a dolog rendje, hogy minden pénzfizetésünkről nyugtánk maradjon.

Ha valaki tartozik, annak azonnal fizetnie kell, mert csunya dolog az adósság és embertársunkat bajba és zavarba hozzuk, ha követelését idejére és pontosan ki nem fizetjük. Képzeljétek csak el: ha a Cimborá kiadóhivatalának nem külditek be hátralékos és esedékes előfizetési díjaitokat, mi sem tudunk a papirgyárnak fizetni, ahonnan a papírt vesszük, a festékgyárnak, ahonnan a festéket beszerezzük, a Cimborá íróinak, akik a meséket, verseket, regényeket, ismeretterjesztő cikkeket közlik, a rajzolóinak, aki a rajzokat rajzolja, a kliségyárnak, amely a rajzokat cinkre fényképezi és a fénykép vonalai nyomán a cinklemezt vegyszerekkel kimarattja, a szedőknek, akik ólomba szedik a mesemondók írásait, a gépmeszternek, aki a nyomtató gépeket kezeli, a munkásoknak, akik a papirost a gépbe rakják, össze tűrik, a borítékba hordják, dróttal összefűzik és végül a postának, amely a Cimborát hozzátok szállítja.

Látjátok: ennyi szorgos, munkás és dolgozó embertársatok várja a Ti előfizetési díjatokat, hogy megérdemelt és alapos munkájukért fizetést kaphassanak.

Minden Cimborá előfizetőnek, aki szereti a Cimborát — és tudjuk, mindegyik szereti a Cimborát — tehát egy a kötelessége, azonnal megküldeni a postautalványon kimutatott hátralékos és esedékes előfizetési díjakat.

Igy legyen! Ismerünk benneteket: így is lesz!

Köhögésnél,
hurutnál, csak a

SIROMALT

használ!

Biztosan használ, ize jó,
Patikában kapható!

A Cimborá előfizetési ára:

Romániában

negyedévre — — — 65 leu
félévre — — — 130 leu
egész évre — — — 260 leu

Csehországban

negyedévre — — — 15 ck.
félévre — — — 30 ck.
egész évre — — — 60 ck.

Magyarországban

negyedévre — — 6000 korona
félévre — — 12000 korona
egész évre — — 24000 korona

Ausztriában

negyedévre — 28000 osztr. korona
félévre — — 56000 osztr. korona
egész évre — 112000 osztr. korona

Jugoszláviában

negyedévre — — — 40 dinár
félévre — — — 80 dinár
egész évre — — — 160 dinár

Az előfizetési díjak a következő helyeken
fizethetők be:

Romániában postautalványon a Cimborá
kiadóhivatalának Satu-Mare.

Csehországban a Cimborá kiadóhivatalának
a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál
lévő számlája javára az alábbi pénzintézeteknél:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.

Helmeç: Bodrogközi Bank r.-t.

Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.

Illava: Illavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovce: Nagymihály Kereskedelmi és Hitel-

bank r.-t.

Mukacevo: Beregmunkácsi Bank r.-t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.

Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.-t.

Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.-t.

Presov: Eperjesi Bankegylet.

Roznava: Rozsnyói Bank r.-t.

Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.

Magyar országon

a Cimborá kiadóhivatalának a Magyar-román
faértékesítő r.-t.-nél (Debreczen, Piac-utca
42.) lévő számlája javára postautalványon.

Ausztriában a Wiener Bankvereinnak a »Szabad-
sajtó« Buchdruckerei und Zeitungsverlag A.
G. in Satu-Mare (Rumánien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hirlap és könyvterjesztő vállalatnál
Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviá-
ban a Cimborá egyedárusítója és főbizo-
mányosa.

magyar család teljes olvasmány-szükségletét kielégítik: a

PÁSZTORTÓZ

félhavi szépirodalmi folyóirat,

MAGYAR KISEBBSÉG

félhavi politikai szemle,

VASÁRNAPI UJSÁG

képes családi hetilap,

CIMBORÁ

képes heti gyermek-újság.

Ha a család fő a fent felsorolt 4 lapot együttesen
megrendeli, ilyen uton tetemesen olcsóbban jut
hozzájuk, mert a Pásztorfűz évi 300 leu helyett
300 leu, Magyar Kisebbség évi 216 leu helyett 180
leu, Vasárnapi Újság évi 550 leu helyett 480 leu,
Cimborá évi 260 leu helyett 200 leu, összesen tehát
1367 leu helyett 1160 leu-be kerül a 4 kitűnő magyar
lap együttes előfizetése. Külföldi megrendelésnél
20%-kal drágább a magas portóköltés miatt. A
négy lapra együttes megrendeléseket fejezz a

„Haladás” Lap- és Könyvkiadó B-t.

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 14.

Forduljon hozzá mutatvány-számokért.

Bácsi, Néni ide figyelj!

Palma kaucsuk sarkot viselj!

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
SZABADSÁJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPIADÓ R.-T. SATMAR
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A SZÍNES OMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.

Ne féljen, nem sir
a gyermeke, ha

HÖFER

Lloyd 2000

gyermeknapi és

HÖFER

gyermekkéremet
használ.